

A további levelezésben ez az ügy folytatódik; Raffalovitchnak nem tetszik a dolog, ő úgy találja, hogy Isvolsky, a párisi orosz nagykövet elügyetlenkedte, nagyon engedékeny volt a francia kormánnyal szemben, oly eredménnyel, hogy az orosz államkincstári hitelügylet vezetője, Davidov úr, 300.000 frankot volt kénytelen rendelkezésre adni, amiből aztán 100.000-et hamarosan ki is fizettek, oly céllal, hogy a francia baloldali sajtó ne ellemezze Franciaország belekeverését a kelet európai konfliktusba. De azonkívül rendszeresen kapott pénzt a jobboldali sajtó is, hogy kellőképpen szívén viselje a két nemzet egyetértését, sőt előfordult, hogy egyes szerkesztők «szubvenciót» kérő levelekkel fordultak az orosz kormányhoz, így pl. 1913 jan. 25-én az «Actualité financière» c. pénzügyi hetilap szerkesztője, 13 febr. 1-én pedig a *Matin* pénzügyi szerkesztője ír hosszú levelet Davidov őnagyméltóságának az «Oroszország érdekében fáradhatatlanul folytatandó közgazdasági és pénzügyi propaganda» ügyében.

Ami a Poincaré-kormány és az orosz nagykövet által létrejött vesztetési akciót illeti, erre nézve érdekes még Raffalovitch egyik levele Davidovhoz, amelyben a következőket írja: «A közvetlen hasznunk — feltéve, hogy helyesnek ismerjük el az ügyvitelnek azt az elvét, amelyhez Isvolsky úr annyira ragaszkodott s amely ügyvitel aztán teljesen kicsúszott a kezéből, mihelyt Poincaré úrral tárgyalt a dologról — a közvetlen hasznunk az, hogy leveszi minden gondunkat a hírlapírók személyét, a szétosztásnak minden problémáját és minden felelősségét illetően. Ők vállalták, hogy elhallgattnak minden támadást Oroszországgal szemben, úgy a parlamentben, mint a sajtó azon részében, amellyel operálnak. . . . Ez az egész sajtóügy, amelynek részleteit megírtam Önnek, igen érdekes, igen különös. Sajátságos világitásba helyezi a kormány eljárását és a politika módszereit. Az erre vonatkozó okmányok megérdemlik, hogy levéltárainkban gondosan őrizzék, ép-úgy mint Verneuil híres levelét a mukdeni csata után».

Raffalovitch, a cári kormány «magán-tanácsosa», ahogy riválisa, az orosz nagykövet a hüvös diplomata fölényével nevezi, haza, Szent-Pétervárra, a miniszterelnökhöz írt, ugyancsak a könyvben közölt leveleiben — nyilván igen éles elméjű, aránylag előrelátó ítéletű tagja volt ennek a társaságnak, mely akkoriban a magas politika kártyáit keverte. De arra aligha gondolt, hogy valamikor ezek a levelek még ki fognak kerülni a cári kormány titkos levéltárából.

ESTI SÉTA.

Paysage.

*Olyan a síkság mintha cukorport
Szórt volna rá a bánatos égből.*

*Pusztla egészen, mégis úgy érzem,
Városi estén járok e télben.*

*Mintha előttem, mintha mögöttem
Nagy paloták állnának a ködben.*

*Semmi se zajlik, mégis e csendbe
Mintha sebes szán siklana csengve.*

*Igen, ez a hely valami cáros,
Palotás, régi, északi város.*

*— Felkel a szél és zúgva, keményen
Szórja a felhőt széjjel az égen.*

*S mint kivilágított toronyóra
Hidegen néz a hold le aóra.*

Porubai Pál.